שרה אלכסנדר:

„אני מייצגת את אלה שלא נוח להם שנעשינו לעם כובש!"

זמרת אזכסנדר
שמאלית בישראל, אימפריאליסטית בפאריס

מה עליו יותר מצהרי יום ו' ברחוב דיזנגוף? על הכביש מתנדנדת לה עגלת אבטיחים, על המדרכה מתנדנדים להם הקצרצרים של בנות ציון השזופות. שמש, קניות, פקקי־תנועה וגלידות ספיישל.

והתיירת־זמרת־משוררת שרה אלכסנדר אינה נראית מאושרת, ומה שיותר גרוע — היא גם לא מרוצה ביותר מהנורמליזציה שירדה על תל־אביב:

„באתי למין ביקור־מישוש. כל תפוז מיפו מתגעגע למול־קולות שלו, ואחרי שנה בשוודיה, ושנתיים וחצי בפריס, רציתי לראות אם אפשר לחזור לצנטריפוגה.

„והאמת היא שאני נמצאת בארץ רק שבועיים, ויש לי הרגשה שקשה לי לעכל את האנשים. אני נפגשת עם כל מיני שחקנים, עם זמרים, וגם עם אנשי בטחון ועוד כל מיני פקידי מדינה ממסחר־ותעשיה, והם נותנים לי את ההרגשה שחיים כאן במין טימטום־חושים, כאילו כבר פתרו את כל בעיותיה של ישראל!

■ ■ ■

שרה אלכסנדר, שלפני מלחמת ששת הימים קראו לה שרה שוב, בת־משק שעברה את הדרך הטיפוסית מלהקת הנח"ל למועדון התיאטרון, לתל־אביב הקסנה ולשבעת המ־נים, חזרה לארץ אחרי ארבע שנים באירופה, כאשתו של צלם־אמנות שוודי. במשך שנה היתה בשוודיה, וכדבריה „עשיתי כדים, ילדתי ילד, אבל כפי הנראה חיפשתי איזושהי דרך לבטא את עצמי, בצורה שאהבתי, נגינה ושירה.

„לאט־לאט החלו לצצת ממני מלים ומנגינות, שהתגבשו לשעה וחצי של תוכנית. כל מיני דברים, שירים מצחיקים, משוגעים, או דברים כואבים שחשבתי כי יש לאומרם."

וזה אולי הדבר הראשון שפגע בשרה, כשהחלה לקלוט את צלילי ישראל בשנת 1971. חבריה מיהרו לקחת אותה לכל מקום שאפשר לשמוע בו זמרים ישראליים. „הייתי בפסטיבל התנ"ך וקיבלתי זעזוע, כששמעתי את המנגינות וכשראיתי את צורת ההופעה של הזמרים. ראיתי תוכנית של מישהו שהערצתי פעם, קיבלתי בחילה ויצאתי באמצע. באתי לאמרגן והצעתי לו את אחד משיריי, והוא הגיב: זה באמת רציני, אבל אולי יש לך איזה פיזמון?"

„אני לא יכולה להבין איך בארץ, שיש בה כל־כך הרבה בעיות הזועקות לשמיים, לא נמצא להן אפילו הד חלוש בשיריי! נדמה כאילו גם הזמרים אטומים לחלוטין למה שמתרחש פה ולמה שמתרחש בעולם. לאף אחד לא כואב באמת, שמחר עלולה להיות מלחמה חדשה, שקיים מין יצור שקוראים לו פלסטינאי. אני יצאתי לחו"ל אחרי אהוב־לבי, ומצאתי את עצמי מודבקת בתווית של אמנית ישראלית החייבת להתמודד מדי יום ביומו עם הבעיות שכורכים אותם בהכרח עם כל ישראלי. ואילו כאן, חשבתי שאגיע ישר לתוך כיבשן בוער, ושיצלו אותי בתוך המדורה עצמה. במקום זאת, מצאתי שאננות ומשוררים בבית־הבראה."

■ ■ ■

בארץ נשמעים דבריה של שרה כתרועת השמאל החדש, ואילו בפריס רואים בה נציגה של הימין הקיצוני, פאשיס־טית או, כמו שכינו אותה לא פעם במועדוני־סטודנטים: „אימפריאליסטית מחורבנת". עיתון סקנדינבי שמאלני קי־צוני, שרצה להעליב אותה, כתב כותרת לביקורת על הר־פעתה: „שרה היא אתאיסטית, ולמרות זאת לא מוותרת על שיריי דת יהודיים!"

הופעותיה בעיר האוניברסיטה לונד, או בקריית האו־ניברסיטה בפריס, מלוות תמיד בעימותים חריפים.

„אני עולה לבמה בקנטינה, והאולם כולו מלא אל־פתח. הקירות מכוסים פלאקאטים וסיסמאות, ואפשר לאתר בדיוק את הספסלים שהם יושבים בהם. אני יודעת שיש לי עשר דקות כדי לקבוע אם יהיו מוכנים לקבל אותי או לאו. אני מנסה דרך השירים שלי שלא נוח לי להיות שייכת לעם כו־בש, ואני רוצה להסביר שלכל צד יש אמת משלו.

„לפעמים אני מרגישה שיש כמה אנשים בכל האולם השונא הזה, המוכנים לשמוע ולתת לי שאנס. ואז, אחרי ההופעה, אנחנו נשארים, בעלי ואני, יחד עם כמה אנשים כדי להתווכח, ובשביל אותם מעטים כדאי להסתכן בגידופים ועלבונות. רק חבל שהמדינה לא מנסה להיעזר באומנים, במקום בפוליטיקאים."

■ ■ ■

שרה אינה משלה את עצמה שהדרך להידברות — קצרה. היא מספרת על פגישתה עם מאונה סעודי, הערביה שניסתה לרצות את בן־גוריון באמסטרדם. השתיים התיידדו, ולמרות זאת, אמרה לה סאונה: „היום אני מקשיבה לך, אבל מחר אני אפוצץ את האווירון שלך כמו את כולם."

אמנם, הדרך אינה קצרה, ואי־אפשר לעבור אותה בצעד אחד או בפגישה אחת. אבל אין זו סיבה כדי לא להתחיל ללכת בה, וכנראה קל יותר לדבר עם גיטרה ביד — העיקר: להתחיל לדבר.

במדינה

עסקים

כסף מת

במעגל סגור

כאשר הוקם בזמנו המרכז למלאכה בגבעתיים, היה אחד השותפים, בקומ־פלקס הבניינים העקבי, בנק זרובבל, שהפך מאז ז"ל. עשרות בעלי מלאכה קטנים מרוכשי היחידות במקום, שנזקקו להלוואות לצורך קניית היחידות, חוייבו לקבל את הלוואותיהם בבנק זה.

אולם על־מנת שיוכלו לקבל הלוואות, נאלצו הרוכשים לקנות מניות של הבנק, בכמות יחסית לגודל ההלוואה שלהם.

רשיון, לא בנק. אחד מאותם ש־נאלצו בעל־כורחם לקנות מניות היה משה אדיבי*. לפני זמן מה, החליט אדיבי לבדוק מה קרה ל־500 מניותיו.

בנק זרובבל כבר איננו קיים. הוא נרכש על־ידי הלוואה וחיסכון, שהיה אגו־דה שיתופית שביצעה אמנם את כל ה־פעולות הבנקאיות, אך בלי הרשיון של בנק. כאשר הלוואה־וחסכון יפו־תל־אביב קנה את בנק זרובבל, הוא זכה בצורה זו ברשיון של הבנק, הפך להיות בנק הלוואה וחיסכון.

עם קניית בנק זרובבל, עברו כל החובות והזכויות שלו להלוואה־וחיסכון. פנה אדיבי לבנק, וגילה מעשייה עגומה.

פעם, אולי, אם... הוא גילה כי יוכל לקבל בחזרה את השקעתו במניות, רק כאשר הלוואה וחיסכון — הנהגה מהכסף — יחליט לרשום את המניות בבורסה. או, יוכל למכור הלאה את ה־מניות לבנק, או לאחר. אולם כיוון ש־הבנק, מסיבות הידועות רק לו, מסרב לעשות זאת בינתיים — נמצא כי כספו של אדיבי מופקד בבנק, בלי שיוכל לקבל ריבית, ובלי שיוכל לקבלו חזרה.

איתן אבניאון, איש הלוואה וחיסכון, הסביר שפעולת הבנק היא חוקית, וב־התאם להוראות בנק ישראל.

„מתי בכל זאת יוכלו בעלי המניות לקבל את כספם בחזרה?"

„כאשר נרשום את המניות בבורסה."

„מתי תעשו זאת?"

„כאשר הנהלת הבנק תחליט."

הווי

„מר ישראל

יוצא לקרב

חלד אבו־קישק (30), הנושא בתואר השרירי מר ישראל ישב בבית־קפה ב־תחנה המרכזית בתל־אביב — תחילה בחברת אחיו וחברים, ולאחר מכן, כש־יצאו השניים, לבדו.

לפתע נכנס צעיר מבהיל והודיע לו שאחיו הסתבך. מר ישראל קם לעזרת האח, נטל בקבוק, בוצעמו שבר חלד, באמ־צעות כוס בירה כבדה, את חלון הראווה, עשה קוקטייל ענק מהעוגות שהיו בו.

זונות שתיים. בבית־המשפט האשי־מה המשטרה את מר־ישראל, כי תקף אדם וגרם נזק לרכוש. הביאה כעד את אלימלך כהן. העד סיפר כי יצא עם חבר ממסיבה בסביבה, והשניים פגשו בשתי זונות. לאחר מו"מ, נכנס חברו עם אחת מהצמד לחצר סמוכה. והנה, כאשר היו החבר ועלמת־החן ב־אמצע הפעילות, החלו שכנים מהחלונות העליונים למחות על ההצגה הנערכת מול חלונם. כתוצאה, יצאו החבר והזונה בחזרה לרחוב, ועל המדרכה, התפתח ביניהם ויכוח קולני בשאלה העקרונית: האם חייב הלקוח לשלם עבור שרותים שהעלמה לא הספיקה לספק? מטבע ה־דברים, טענה הזונה ש ה י א לא אשמה בהתפרעות השכנים, שמגיע לה תשלום.

תיגרה. כאן, הפך הסיפור למעורפל שמץ. אך טופו היה ברור: התפתח קרב בין הסרסורים — יהודים טובים כולם — לבין הלקוח וכמה מחבריו הערבים. ב־תיגרה זו הסתבך גם אחיו של אבו־קישק — ובעקבותיו אבו־קישק עצמו.

תסבוכת, שעלתה לו, בהגזתו של עורך הדין ישעיהו לויט ושיפוטו של בוריס רפופורט, בשלושה חודשים מאסר על תנאי ו־200 ל"י קנס.

* השם מוסווה.

אמנות

אין קול

ואין קשב

★★★ הצגתו של **גיורא גודיק** יום האבא מתקרבת מאוד אל הבכורה, שכן הגיעה תמונתה הראשונה של ה־שחקנית **מרים גבריאלי** בלבוש המופ־שט שלה, לא על מירפסת ביתה, כי אם על הבמה, כשהיא מסבירה לשתי גרושות נוספות את הגיהינום ההדדי שלה ושל בעלה לשעבר: קודם אני היכיתי אותו בכל האביזרים הנשיים שהיו לי במיטבח ובאמבטיה, ואחר־כך הוא החזיר לי ב־מקלות גולף ובנעלי־התעמלות!

★★★ לפזמונה של **חווה אלברי־שטיין**, שוב אני כאן, יש בימים אלו משמעות כפולה. בשיר זה היא פותחת את חלקה השני של תוכנית־היחיד שלה, שיצאה לחופשה־מאונס בשל דימום חריף במיתרי־הקול שתקף אותה בבוקר בהיר אחד, סתם כך. השבוע חזרה לבימה.

המעניין הוא שלפתע בקיץ האחרון קרו תאונות־עבודה מסוג זה גם ל**מוטי פליישר**, שאיבד את קולו; ול**יגאל בשן**, שאחרי הו־פעות ממושכות עם להקת פיקוד־צפון, גילו רופאיו מין יבלת שהתיישבה על מיתרי־גרונו. וזה מעורר את ה־מחשבה הישנה ב־דבר טיפול סיכה ורחיצה לכלי־הע־בודה של הזמרים הצעירים בארץ — הגיע הזמן שהמטפ־לים בהם ידאגו גם לכך.

ברנשטיין־כהן

★★★ בין המעטים והספורים ה־עוסקים בטיפול בנושא זה: פיתוח קולה, ובעיקר תורת־הדיבור, בולטת משכמה ו־מעלה **מרים ברנשטיין־כהן**, אשר חוגגת את יובל ה־50 להופעתה בתיאט־רון, השבוע, בסעלתנות מרובה: הצגת בכורה בתיאטרון העירוני חיפה (אשת הבן), והוצאת סיפרה כטיפה בים. ואלו רק שתי טיפות מן המרץ הבלתי־נדלה של אמנית זו, אשר עוסקת גם בתירגום ובימוי.

★★★ מיבצע מעניין מצפה לשחק־ניו ולקהלו של התיאטרון העירוני חיפה: הבמאי **מיקי אלפרדס**, שהגיש בהצ־לחה רבה כל־כך את מנדרגולה, מתכונן לניסיון וירטואוזי נוסף: יחד עם המחזאי הצעיר **יצחק גורן** יעבדו את קומדיה חמורית של פלאוטוס הרומי לסאטירה אקטואלית, השייכת למציאות הישראלית של שנת 71. לשם־כך ישתלו בתוך הקו־מדיה המקורית דיאלוגים מתוך קומדיות אחרות של פלאוטוס, ובוודאי גם אלמנטים חזותיים, אם לשפוט על פי הבמה החיו־נית שהגיש אלפרדס בעבר.

★★★ בד בבד עם הניסיונות, שעו־רר התיאטרון העירוני חיפה בהמחזת סיפורת עברית, בסדנה של צעירי התי־אטרון ובהדרכת **עודד בארי**, מבשר התיאטרון את המחזת שתיים מיצירותיו של **עמוס עוז**: האחת עד מוות מספרת על צלבנים, השואפים להגיע לירושלים כשהדרך אל המטרה הנעלה רצופה באמצ־עים ברבריים, השנייה: אהבה מאוחרת, מחזה בעל שליחות פוליטית.